

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 94 — VOLUME LII. — LETNIK LII. NEW YORK, FRIDAY, MAY 12, 1944 — PETEK, 12. MAJA, 1944

ZRAČNA OFENZIVA NARASČA

V zadnjih 24 urah so ameriški bombniki bombardirali železnice, ki so za feldmaršala Erwina Rommela in Karla von Rundstedta neobhodno potrebne za dovažanje vojaštva in vojnega materiala na atlantski zid. Od srede popolno je bilo izvedenih 22 napadov na železnice v Franciji, Belgiji, Nemčiji in Luksenburgu. — Zračna ofenziva narašča.

Pri večerajšnjih napadih je bilo nad 3500 aeroplanov vseh vrst. — Ob vzhodni angleški obali so se hiše tresle, ko so padle bombe na evropsko obal in prebivalci so slišali pokanje bomb in streljanje protizračnih topov.

Nazvle temu, da ameriški in angleški aeroplani razbijajo prevozne črte, ki so neobhodno potrebne za obrambo proti vpadu, se nemška zračna sila ni posebno postavila v bran. Ameriški težki bombniki in napadali aeroplani so zadeli na slaboten odpor v zraku. — Bombniki so izstrelili tri napadali aeroplani na 15 nemških aeroplanov. S teh napadov se ni vrnilo 16 bombnikov in 10 napadanih aeroplanov.

Dopolodne so srednje težki in lahki bombniki bombardirali železniške postaje v Belfortu, Epinalu in Mulhouse v Franciji, popoldne pa so letelo trdnjave bombardirale postaje v Saarbrücken, Konz in Ehrang in v zapadni Nemčiji, v Luksenburgu, v Sarreguemines in vzhodni Franciji, dve postaji v Bruselju in v Liege v Belgiji. Vsled jasnega vremena so letale mogli natančno zadeti svoje cilje.

Letalci so sporočili, da so bili napadi zelo uspešni, kajti videli so povsod velike požare.

ANTONESCU SE VEDNO ZAVEROVAN, DA BO NEMČIJA ZMAGOVITA

Rumunski ministrski predsednik Ion Antonescu še vedno veruje v nemško zmago in je pripravljen s svojim mojstrom Hitlerjem bojevati se do konca.

Nedavno ga je obiskal dr. Nicolae Lupu, vodja nekdanje agrarne stranke in ga je vprašal, kakaj ne prizna, da je že premagani in kakaj ne prelomi z Nemci in prosi za mir, ker bi s tem rešil tisoče rumunskih življenj in deželo uničenja.

Antonescu pa mu je odgovoril:

“Še vedno verjamem v nemško zmago in za svoje delo prevzamem vso odgovornost pred rumunsko zgodovino.”

Dr. Lupu pa ga je zavrnil: “Toda vi ste samo en mož. Kaj pa bo, če se motite?”

Maršal je nekaj časa molčal, položil roko na Lupovo ramo in rekel: “Ako se motim, si bom prestrelil možgane.”

Ta odgovor ni zadovoljil Lupu, zato mu reče:

“Toda maršal, vaš samomor reši samo vaš osebni problem, kaj pa bo z narodom in deželo?”

Na to vprašanje pa dr. Lupu in rumunski narod še čakata odgovor.

Zadnje leto rumunski časopisi narodu dopovedujejo, da to ni samo obrambna vojna za Rumunsko in Evropo, temveč da s tem delajo Angliji in Ameriki veliko uslug, ker obe želita, da je Rusija premagana.

Pred tremi meseci so listi pisali, da bo Rumunsko, četudi bi bila Nemčija premagana, od zaveznikov poplačana, ker se je borila proti Rusiji, da jo zdrži izven Evrope.

Zato ni čudno, da so bili Ru-

Angleški srednje težki bombniki so bombardirali železniško postajo v Douaiu v Franciji in železniške proge v Belgiji in na Holandskem. Skupina bombnikov je obstreljevala nemško infanterijo, ko se je vežbala pri Berek-sur-mer v Franciji. Napad je bil izveden tako naglo, da vojaki niso imeli časa pobegniti in jih je bilo mnogo ubitih.

Poglavitni cilji večerajšnjega napada so bile štiri železniške postaje, ki so bile bombardirane že v sredo in sicer Lens in Lille v Franciji ter Ghent in Courtrai v Belgiji. Angleški bombniki so bombardirali neko utrdbo v atlantskem zidu in pristanišče Lduwigshaven. Pri teh napadih so izgubili 15 aeroplanov.

Najbolj uspešen napad je bil na Ghent, kjer je nastala velika eksplozija, ko je bil zadet velik tank petroleja. Poleg tega pa je nastalo še mnogo drugih velikih požarov.

Zavezniški bombniki, ki so nastanjeni v Italiji, so sinoči poleteli nad Madžarsko in so bombardirali Budimpešto. Poleteli pa so ameriški bombniki zopet bombardirali tovarno za Messerschmidtove aeroplane v Dunajskem Novem mestu in železnico pri Kninu v Dalmaciji.

ZAVEZNIŠKI UJETNIKI REŠENI NA JUGOPACIFIKU

Amerikanci so osvobodili 707 zavezniških vojnih ujetnikov, ko so se z naskokom izkrcali pri Hollandiji in Aitape ob severozapadni obali Nove Gvineje. To je sporočil gen. Douglas MacArthur in naznanil, da so dosedaj v teh operacijah imeli Japonci 1502 mrtva, ujetih pa jih je bilo 290.

Med zavezniškimi vojniki, ki so jih Japonci vjeli, je 462 Sikh-sijev (indijskih vojakov), 86 Javancev in 159 Amerikancev, Avstrancev, Holancev, Kitajcev, Poljakov in Čehoslovakov.

Poročilo generala MacArthurja pravi, da je bilo v Hollandiji osvobojenih 621, ujetih pa 259; v Oitape jih je bilo ubitih 525, ujetih pa 31.

Okoli Nove Gvineje ameriški bombniki bombardirajo japonske postojanke in še posebno okoli pristanišča Wewak in Hansa. Uničenih je bilo več mostov in vojaških skladišč.

Drugi ameriški bombniki so napadli letališče Penfoe na otoku Timor, letališče Langguer in Faan na otoku Kei in letališče Mokmer na otoku Schouten.

KONVENCIJA JEKLARJEV v Cleveland, O.

Na konvenciji unije United Steel Workers v Clevelandu je nastala odkrita revolucija glede obljube delavcev, da za časa vojne ne bodo stavkali.

Ta revolucija se je pričela, ko je Mark Brown, predsednik lokalne Reading, Pa., predlagal, da konvencija prekliče obljubo, katero je unija sprejela leta 1942. Brown je svoj predlog utemeljeval s tem, da je trdil, da je bilo sovražnikom delavcev dano orožje, ki zadene delavce, ne pa delodajalcev, ki so krivi, če delo postane.

Philip Murray, predsednik CIO in USW, pa ga je zavrnil, rekoč:

Partizani prihajajo v Srbijo

Kot pravi poročilo iz glavnega stana osvobodilne vojske, prihajajo sedaj partizani, ki so se dosedaj dve leti in pol borili na Hrvaškem, v Sloveniji, Bosni, Hercegovini in Crni gori, tudi v Srbiji, kjer ogrožajo najvažnejše železniške proge v deželi.

Oddelki maršala Tita so v vročih bojih z nemškimi oddelki jugozapadno in južno od Beograda.

Boji so osredotočeni okoli Valjeva, 45 milj jugozapadno od Beograda in okoli Gornjega Milanovca, 35 milj jugovzhodno od Valjeva.

Poročilo pravi, da prebivalstvo z velikim veseljem pozdravlja partizane, med katerimi je tudi mnogo Srbov, ki svojih družin že niso videli, odkar so Nemci pregazili Jugoslavijo.

Ruski list “Rdeča zvezda” pravi, da bo maršal Tito, ki je poslal svojo vojaško misijo v Moskvo in London, poslal tudi misijo v Washington.

NEMŠKA ARTILERIJA NERVOZNO STRELJA pri ANZIU

Nemška artilerija vseh kalibrov je večeraj vrgla 4000 izstrelkov na zavezniške postojanke okoli Anzija, kar pa ni zaviralo zavezniških straž, da so vpadale v sovražno črto in se vračali z nemškimi ujetniki.

Dve milj in pol jugozapadno od Carroceeto so bili dvoboji z možnarji.

Pri Cassinu pa so Nemci postali bolj nervozni kot kdaj prej. Artilerijski ogenj so znatno povečali in vso noč so izstrelki razsvetljevali nebo, posebno blizu železniške postaje in okoli benediktinskega samostana na Monte Cassino.

Osmo armado ob Jadranu je odbijala neprestane napade nemških straž. Na celi fronti je prišlo do mnogih spopadov.

Na gorskih vrhovih okoli Monte Marrone so se Italijani posebno dobro obnesli, tako da jih je polhvalil general Mark Clark. Italijanska armada vedno raste in šteje že več bataljonov, ki se bore, da osvobodijo svojo domovino.

NEMCI NAPADAJO OB DNJESTRU

Nemci so pričeli z velikim številom tankov in z infanterijo napadati ruska mostišča ob zapadnem bregu Dnjestra nad Tiraspolom, toda rdeča armada jih je vrgla nazaj s težkimi izstrelki na mostu in materialu.

Berlin trdi, da so Nemci prebili rusko črto do reke, so se nato razkropili in na nekem kraju uničili celo mostišče in da so zajeli 536 topov.

Moskva poroča, da na ostali fronti ni nikakih posebnih sprememb in da so Rusi v sredo uničili 74 nemških tankov in izstrelili 45 aeroplanov.

Berlin poroča, da Nemci in Rumunci še vedno drže mostišče na Krimu in sicer na polotoku Kerson, zapadno od porušene Sevastopola.

NAČRTI PO OSVOBOJENJU DEŽEL IZPOD HITLERJEVE PETE

London, 4. maja (ONA) — Po zanesljivih virih se je danes izvedelo, da bo zavezniški vdor vključil posebno izobražene uradnike v civilni administraciji, ki so iste narodnosti, kot bo dežela, ki jo bodo zavezniki osvobodili.

Uradniki bodo delovali v okviru vojaških operacij v sodelovanju z ameriškim in britanskimi sodelavci.

Ti uradniki so bili izbrani iz dveh razlogov: Prvič, zato ker poznajo sosedene dežele in njihove jezike, in pa ker osvobodilne uprave ne marajo napraviti utisa, da je nemška nadvlada zamenjana z angleško in ameriško.

Pravzaprav bodo zavezniški uradniki neposredno predstavljali svoje vlade, ker je general Eisenhower, pod katerim bodo delali, tudi vrhovni poveljnik njihovih armad.

Uradniki bodo izvrševali vsa potrebna vojaška dela, kajti med vojaškimi operacijami celo razdelitev hrane, uprave javnih naprav in oskrba beguncev spada v vojaško polje.

Ti posebni oddelki bodo zelo olajšali prehod od vojaške uprave na civilno pod narodnimi vladami.

Kupite en “extra” bond še ta teden!

Portugalska je bila posvarjena

Angleška vlada je posvarila Portugalsko in ji zagrozila, da bo dobila le polovico angleškega premoga, kolikor ga je dobivala zadnjih šest mesecev, ako ne bo prenehala Nemčiji pošiljati wolframa.

Na vprašanje v poslanski zbornici, ako Anglija zalaga Portugalsko s premogom, je Dingle M. Foot, parlamentarni tajnik ministrstva za gospodarstvo odgovoril, da Anglija pošilja premog, ker jo veže s Portugalsko pogodbo, po kateri je Portugalska dovolila Angliji porabljati pristanišča na Azorih.

Po pogodbi mora Anglija Portugalski pošiljati premog do 30. junija.

“Po tem dnevu,” je rekel Foot, “bo treba zadevo gledati v luči obstoječih okolščin.”

Ničesar pa v poslanski zbornici ni bilo povedano glede pošiljanja pšenice in drugih živil, za katera je Portugalska popolnoma odvisna od Združenih narodov.

Associated Press pravi, da tudi Združene države pritiskajo na Portugalsko, da preneha Nemčiji pošiljati wolfram.

London pričakuje, da bo tudi Španka izpolnila določbe sporazuma in bo izgnala nemške vojne iz Tangiera v španskem Maroku.

Ako Španka ne izpolni teh določb, ne bo od Anglije dobivala petroleja, ki ga tako nujno potrebuje.

Po novi pogodbi bo Španka zopet dobivala petrolej iz Karabskega kroga — pošiljanje je bilo vstavljeno v februarju, — ako general Francisco Franco preneha pošiljati Nemčiji wolfram in če izžene nemške vojne iz španske zemlje.

V tej pogodbi je določeno, po kateri vsaka stranka lahko vsak čas prelomi pogodbo, če se druga stranka ne drži kake določbe.

Iz Jugoslavije

Partizani prihajajo v Srbijo

Kot pravi poročilo iz glavnega stana osvobodilne vojske, prihajajo sedaj partizani, ki so se dosedaj dve leti in pol borili na Hrvaškem, v Sloveniji, Bosni, Hercegovini in Crni gori, tudi v Srbiji, kjer ogrožajo najvažnejše železniške proge v deželi.

Oddelki maršala Tita so v vročih bojih z nemškimi oddelki jugozapadno in južno od Beograda.

Boji so osredotočeni okoli Valjeva, 45 milj jugozapadno od Beograda in okoli Gornjega Milanovca, 35 milj jugovzhodno od Valjeva.

Poročilo pravi, da prebivalstvo z velikim veseljem pozdravlja partizane, med katerimi je tudi mnogo Srbov, ki svojih družin že niso videli, odkar so Nemci pregazili Jugoslavijo.

Ruski list “Rdeča zvezda” pravi, da bo maršal Tito, ki je poslal svojo vojaško misijo v Moskvo in London, poslal tudi misijo v Washington.

Velika ofenziva v Italiji

Pred zaključkom lista, so pričela prihajati poročila, da sta peta in osma zavezniška armada v Italiji sinoči ob 11 (ob 4 večeraj popoldne po našem času) pričeli na 85 milj dolgi fronti splošno ofenzivo, čije namen je še letos zrušiti nemško vojaško silo.

Artilerijski ogenj je bil hujski, kot pa pri Alameinu v Egiptu.

leta 1941 in 1942, ko so Nemci v enem samem mesecu vrgli v mesto 125.000 bomb ter poslali vanj brez števila artilerijskih izstrelkov in tekem zadnjega obleganja, ko so Nemci razstrelili še ostala poslopja, kolikor so imeli časa.

Edino važno poslopje, ki ni bilo razstreljeno, je elektrarna južnem koncu mesta, ker, kot pripoveduje preživeli prebivalci, Nemci za to niso imeli časa.

Poročevalka Evgenija Krieger piše v “Izvestjih”, da je središče mesta polobno kamniti puščavi. “Frunzejeva ulica je postala pokopališče,” piše poročevalka, “na Leninski ulici pa niso pustili nič živega.”

Nobeno veliko poslopje, nobena hiša ni ostala nepoškodovana.

Poročevalci v listih poročajo, da mrtvi Nemci in Rumunci leže po vrtovih, ulicah in po verandah hiš — maščevanje za strahote Sevastopola. Ozke ulice so posnte z mrtvimi Nemci; po njih leže avtomobili, topovi in tanki, katere so razbili tanki in premikalni topovi naglo napredujoče rdeče armade.

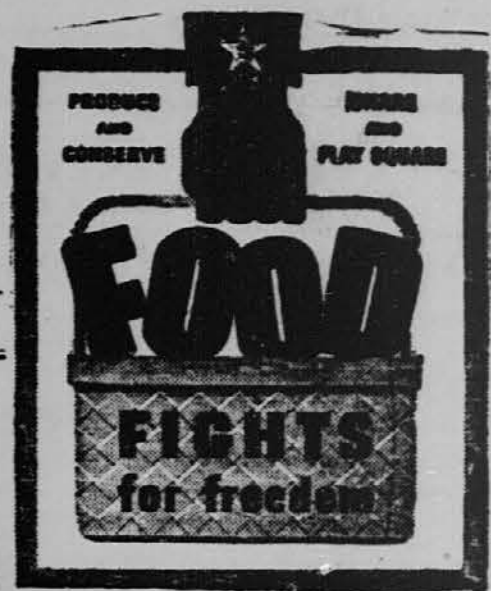
Vsi slavni spomeniki in kipi v mestu so bili uničeni.

Majord Viktor Korotejev v “Rdeči zvezdi” popisuje veselje prebivalcev, ko je prišla rdeča armada. Žene in dekleta so jim prinašale šopke rdečih krmskih vrtnic in drugih cvetlic.

Ven Papan protestira

Berlinski radio naznanja, da je nemški poslanik pri turški vladi Franz von Papan turški vladi vročil izjavo glede položaja, ki je nastal, ker je Turčija prelomila pogodbo s tem, da je prenehala pošiljati v Nemčijo krom.

Poročilo iz Berna v Švici pravi, da povratek nemškega poslanika Franza von Papena v Ankaru pomeni, da Nemčija ne namerava pričeti s kakim diplomatskim sporom, ker je Turčija prenehala pošiljati Nemčiji krom.

GLAS NARODA

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation) Frank Fabian, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

KA CHLO LETO VELJA LIST ZA ZDRUZENJE DRZAVE IN KANADO: \$7.-; ZA POL LETA \$3.50; ZA CETRT LETA \$2.-.

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvenih sobot, nedelj in pramnikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y. Telephone: CHelsea 5-1343

AMERIKA KOT POSREDOVALKA MIRU

Dr. Singhove izjave glede položaja v Iztočni Indiji.

Vse nade bodočega sklepanja miru slone na stabilšču, katerega bo zavzela Amerika, oziroma Zedinjene države, kajti vsa Iztočna Indija je uverjena, da mir, ki bo sklenjen na podlagi vpliva naše republike, ne bo le pravičen za vse dežele, ki so sedaj v vojni, temveč, da bo Iztočna Indija končno zadobila svobodo in domači mir. Tako je te dni izjavil dr. Anup Singh, ki je predaval o položaju v svoji domovini.

Dr. Singh, ki je rodom iz indijske države Punjab, in je do vršil svoje vseslovenske študije v Zed. državah, oziroma na vseučilišču Harvard, je tem povodom opisal sedanjo civilizacijo svoje domovine in pristavil, da bo za sedaj dokaj težavno uvesti demokracijo v Indiji, kjer je večina ljudstva še vedno nepismena in sicer po zatiranju ljudstva po bogatih maharajah, ki izkoriščajo prebivalstvo ravno tako, ali pa še huje, kakor "baroni" v nekaterih evropskih deželah.

Toda izolacija Indije je prenehala takoj po prvi svetovni vojni in baš tedaj se je tam pričelo tudi politično gibanje pripoznanja in vzgoje največje in skoraj brezpravne kaste takozvanih "nedotakljivih."

Predavatelj je tudi dejal, da med narodom še vedno ni edinstva, kajti do tega zamore priti le tedaj, ko se doseže popolni sporazum med pristavi in voditelji obeh glavnih religij, kar se zamore doseči le z agitacijo med narodom in sicer brez najmanjšega vpliva Anglije.

Dejal je tudi, da Anglija še vedno neče osvoboditi Iztočno Indijo ter pristavi, da kljub temu, da Anglija vlada v njegovi domovini že 150 let, zna tam le 6 odstotkov moških in 4 odstotke žensk, pisati in čitati. Toda Indija je za Ameriko najbogatejša dežela na svetu: — toda tam imajo 150 domačih "primeov", kateri vsi delujejo za Anglijo in v svoj lastni prid — in baš vsled njih, oziroma vsled njihove sebičnosti, Indija ne zamore zadobiti zaželjene svobode.

Zanimiva je tudi njegova izjava, glasom katere je bila Indija prva in največja dežela na svetu, ki je napovedala boj kot Japonski. Indija je definitivno članica združenih narodov in je bila tudi prva dežela, ki je v sedanji vojni organizovala vojsko dveh milijonov mož, ki se bore proti osiše.

Koncem predavanja je dr. Singh tudi izrazil svoje mnenje, da bodo povojni mir v Aziji v nevarnosti, ako Indija ne zadobi svobode, ali pa saj politične koncesije, katerih dosedaj ni nikdar imela.

POŽIVITE POMOŽNO AKCIJO

Piše Janko N. Rogelj.

Glavni blagajnik JPO SS, od prejšnjega števila Slovencev samo še 75,560 onih, ki so prišli iz Slovenije, 97,300 je tukaj rojenih, kjer je bil samo eden izmed roditeljev Slovencev in 5,780 je tujerojenih, kjer sta bila oče in mati oba Slovenci.

Kako zanesljiva je ta statistika, si lahko sami predstavljamo, kako se vrši ljudsko štetje in kako odgovarjajo na stavljen vprašanja. Vse naše bratske podporne organizacije v Ameriki štejejo okoli 120,000 članov v odraslem oddelku. Tudi to število moramo vzeti v rezervacijo, ker nas je mnogo članov, ki smo pri dveh ali treh organizacijah. Poleg tega imamo v mladinskih oddelkih okoli 40 tisoč otrok. V obeh oddelkih imajo naše organizacije okoli 160,000 članov in članic, kar dokazuje, da zadnje ljudsko štetje ni prav preveč oddaljeno od članstva naših organizacij.

In vsi ti Slovenci in Slovenke so v treh letih prispevali v JPO SS okoli 71 tisoč dolarjev. To je naša lastna slika, to je naše lastno ljudsko štetje, kadar govorijo samo usmiljenca na srečo.

Ali ostanemo takšni baš ob času, ko se bliža tista odločilna ura upanja in tolažbe in pričakovanja, ko bo zmagala pravica in resnica, ko se umakne temu svitu svobodne zarje, ko zopet zaduha naš narod svo

bodno in prosto, toda lačen, bolan, raztrgan, sam, tepen in zazrt na pokopališča in pogorišča, na neobdelana polja in izsekane gozdove, na prazne hleve in prazne kašče, ko bo naš narod stal na poteptani zemlji, a nad njim žareče sonce ki bo pripekalo na trudne roke in noge, da bo slabost pretresala zadnje mišice, ko bo kri naša kri prosila usmiljenja in pomoči, a iz oči bo silila zadnja pekoča in nepopisno skeleča solza.

Kaj bi dal prijatelj, da bi izbrisl to solzo svojemu rodnemu bratu in rodni sestri? Ali ne čutiš v sebi več tiste rdeče kaplje krvi, ki se je ustavila v tvojem sreču, ko si se poslavljaj iz rodne zemlje? Vzbudi v sebi to slovo od doma, od očeta, in matere, bratov in sester. Naj se zopet ta kaplja krvi ustavi v tvojem človeškem sreču, prečrtaj in prekrižaj ime Janez Nedam, ki je zapisano na tvojem čelu. Bodi mož, hodi žena slovenskega rodu, roka naj seže v žep po dolar, dva ali več, in daj brat daj; pomagaj sestra!

In zahvali svojo življenjsko usodo, da te je pripeljala v Ameriko, da si v stanu dati in da lahko daš, ker imaš a tvoji bratje nima in prosijo tebe srečnega, zdravega in bogatega brata v Ameriki.

Če smo že dali, da imo že enkrat in večkrat, bodimo zavestni, narodni in veliki — v teh težkih in velikih časih, ko se piše največje poglavje Slovanstva.

NAPAD OB ZORI

Victor M. Bienstock. (ONA) — Neki mladi oficir iz Titove vojske mi je pripovedoval, kako so presenetili Nemce pred dvema tedni z napadom ob zori na otok Korčulo ob Dalmatinski obali.

Napad, ki se je začel ob zori 22. aprila in trajal dva dni, so izvršili partizani, ki jim je pomagalo zavezniško brodovje. Črna nemška garnizija je bila uničena in ujeta; skoro vsi evakuirani. Ko je bil cilj napada dosežen, so se partizanske čete umaknile s 400 ujetniki, častniki in moštvom oddelka "hrastovega lista".

Častnik je odkril, da so napadale ubili in ranili 800 nemških mož in častnikov.

"Na petih krajih smo se izkrcali ob zori 22. aprila," je dejal častnik. Prvi oddelki ki smo jih srečali, so bili tako presenečeni, da so se zelo hitro vdali. Oddelki v notranjosti so se bojevali z večjo trmo, in trajalo je dva dni, predno smo očistili otok.

Naš poveljnik je bil eden od dveh mož, ki še živi, ki nosi odlikovanje heroja jugoslovanškega ljudstva, kar je najvišje odlikovanje, ki ga podeli osvobodilna vojska. Že dolgo časa smo imeli komando oddelke, ki so se izkrcavali na otok in jemali netnike, in tako izvedeli kaj se je na otokih dogajalo a to je bil naš največji napad na otoko.

V mestu Blatu so naši oddelki obkolili stavbo z Nemci, ter jim ukazali, naj položijo orožje. Častniki so ukazali moštvu protinapad. A vojaki so to odrekli v prepiru je eden od njih ubil poveljnika. Potem so pa vsi prišli ven in se vdali.

Ta mladi partizan, ki je dovršil 26 letov kot bombardir v jugoslovanških kraljevskih oddelkih, predno se je priključil Titovim silam lansko leto, je izjavil, da je nastala važna sprememba v nemških četah v zadnjih mesecih. Medtem ko so se preje trpko borili proti partizanom, njihov borbeni duh propada dnevno, in sedaj se borijo celo slabše kot Italijani.

Častnik je Srb iz Bosne, ki je ubežal iz Francije leta 1942 in vstopil v kraljevsko jugoslovanško letalstvo v Angliji

RAZGLEDNIK

VOJNI STROŠKI; OHRANITEV KULTURNIH ZAKLADOV; GANDHI

Sedanja, oziroma druga svetovna vojna stane Zed države vsaki dan \$312,300,000, dočim naši trije zavezniki, oziroma Anglija, Rusija in Kitajska, izdajo skupno dnevno vsoto, ki je za nekaj nad polovico naših dnevnih vojnih izdatkov večja, kakor naši dnevni vojni izdatki. Svetovna vojna stane zavezniki, če nekako pol milijona dolarjev dnevno.

Ameriška revolucionarna vojna, ki je trajala kar sedem let, je stala naše prednike nekaj manj, nego pol milijona dolarjev tekem vse dolge dobe sedmih let. To je sijajen dokaz, kako je naša republika v demokratskem pogledu napredovala od Washingtonove dobe do današnjih dni.

Zgoraj omenjenim dnevnim izdatkom za svetovno vojno se pa mora prišteti tudi vse tisto, oziroma milijone človeških žrtev, razdejane nešteti, preje srečnih domov, in uničenje nešteti milijonov ton vojnega materiala, parnikov, železnic, itd. itd. In ako bodo ljudje v bodoči dobi, oziroma naši potomci vsa zgoraj omenjena dejstva uvaževali, bodo brezvzornino prišli do prepričanja, da se ne izplača pričeti z tretjo svetovno vojno. Seveda, pri vsem tem je pa treba tudi uvaževati dejstvo, da ljudje, ki pričeno kako svetovno vojno, ni kadar ne plačajo izdatke za njo — kajti to se, naravno, prepusti kasnejšim rodovom, oziroma naslednikom prvotnih zavojevalec.

Zastopniki zavezniških vojsk, katerim načeljuje nek višji častnik zavezniške vojske, se že od minolega avgusta nadalje posvetujejo glede nekega načrta, čegar namen pa ni v nikakr neposredni zvezi z končno zmago zaveznikov. Kljub temu pa bodo ta načrt vpljval na povojno dobo in eventualno tudi na bodoče svetovne vojne, ako sploh pridejo zopet časi, ko bodo take vojne neobhodno potrebne. — Namen zgoraj omenjenih posvetovanj je namreč ta, da bodo v bodočih dobah mogoče poraziti sovražnika, ne da bi se pri tem razdejalo, uničilo in porušilo kulturne zaklade in zgodovinske stavbe raznih narodov, kajti vse to je smatrati kot last vsega človeštva.

Naši vojaški poveljniki upajo, da, ko pride do vpada zapadne Evrope, bodo zgoraj omenjeni načrti dovoljno vspeh, in da bodo razna kulturna središča in zgodovinske stavbe ostala nepokvarjena v ponos poznim rodovom človeštva. — Seveda,

pri vsem tem pa nastane vprašanje, bodo li nemški barbari ta načrt uvaževali.

Duševnega vodjo vsega prebivalstva Iztočne Indije, Gandhija, so končno angleške oblasti vendarle izpustile iz njegove internacije — sedaj, ko je smrtno bolan, tako da Indijci ne bodo zamogli svetu dokazovati, da je umrl mučeniške smrti, ako sedaj slučajno ne okreva. Stari Mahatma, je v resnici najvplivnejši človek med vsemi 400 milijoni prebivalcev Iztočne Indije, kajti on je njihov pravi duševni vodja in istodobno tudi političnega gibanja, kajti njegov vpliv na vse-indijski kongres je neomejen.

Vsled tega je povsem naravno, da se angleška iztočno-indijska vlada že sedaj skrbno povprašuje, kako bi in kako bi vpljivala Gandhijeva smrt na splošen položaj v Indiji, oziroma ne prebivalstvo, kakor tudi na politično krizo, ki je tenkaj nastala vsled splošnega gibanja popolno neodvisnost. Znano je namreč, da je njegov vpliv tolik, da bi zamogel povzročiti splošen upor, kadarkoli bi hotel. Vse njegovo delovanje je pa vedno bilo v svrhu miru, in vsled tega je tudi pričakovati, da bodo nešteti milijoni njegovih pristavev v slučajni njegove smrti uvaževali njegovo naubo.

Njegovim naslednikom bodo brezvzornino ohranili njegov najiskrennejši pristav in prijatelj, uz oč bā nāpax apupāwax Gandhijem najvplivnejši vodja svojega naroda in istočasno tudi tako miroljubne aravi, da je upati, da pride do končnega kompromisa med Anglijo in Iztočno Indijo.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan (V slovenski izdaji) Cena 50 centov Dobite pri Knjižarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano. Prvotno je bilo nameravano to veliko delo izdati v petih knjižicah, toda je slednjice izšla v eni sami knjigi, ali pa pri vsem svojem skrajnjem prisrčnem popolni popis življenja AMERIŠKE DIVJAČINE. Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker uvažja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednjice ribič, ker se v knjigi našteje VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.

Poleg poljudnega popisa in priprave dotanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjigo opisuje senavec, pišče, ribe, kače in živali, ki so ravnotežje na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno s zlatimi črkami. V ANGELŠČINI Cena \$3.50

Naročite pri: KNJIGARNI Glas Naroda 216 WEST 18th STREET New York 11, N. Y.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitoga pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovanov za svobodo, o čemu ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zloga, teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavetku gotovino oz. znanke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$2.50 STANE SEDAJ 2.

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Kratka Dnevna Zgodba

SPOMINI POTOPLJACA

John D. Craig je slavnejši bino skoraj 13 metrov. Ko so ameriški potapljači in filmski me spustili v globino, sem od-operator za snemanje na dnu kril da ne bom mogel skozi morja. Je še prilično mlad, to morsko travo. Moštvo je na da je v svojem poklicu, kot zadnje izrezalo luknjo zame in potovalec po svetu in lovec na tako sem prišel na dno. Med -delom pa je čoln spremenil malo svoj položaj, čeprav je bil napolnil 300 stran debelo knji- zasidran in ga je gnalo kos na- go s spomini nanje. Iz te knji- prej.

Morsko dno sestoji pogosto- iz dolin in gričev, na tem mestu pa je bil svet naravnost gorat. Kakor se je izkazalo, smo bili pomerili globino baš nad nekimi skalnim pomolom in nihče ni mislil na to, da bi jo še enkrat pomerili, ko je čoln premaknilo nekoliko dalje. Pogled pa ga je baš nad me- sto, kjer je bila 22 metrov glo- boka dolina. Šlo je čedalje globlje, dosti globlje, nego sem bil mislil. Ko sem se spu- ščal v globino, sem bil odprl ventil in pustil v svoji opravi le malo zraka, baš zadosti za 13 minut. Sedaj je tlak mojo opravo stiskal čedalje bolj in ko sem dospel na dno, sem trenu- tek pozneje, ko sem bil dal znamenje za nakej več zraka izgubil zavest. Telefona v svo- jem šlemu nisem imel.

Možje zgotaj so morali mo- je znamenje napačno razume- ti. Morda sem bil tudi nevede dvakrat potegnil za vrvi, vse- kako so mi poslali dol kame- ro. Počasi se je ojačel zračni pritisk v moji opravi in ko sem se osvobodil, je visela kamera morda meter od mene, medtem ko sem se ovaljal jaz na dnu, obupno zamotan v morsko tra- vo, vrvi in žico kamere. Pre- makniti sem se mogel komaj za kakšen centimeter na vsako stran in baš sem se mogel polo- žiti roko na kamero ter se za njo držati.

Pred seboj sem videl konce globeli v razdalji kakšnih treh metrov in dalje nekaj, kar je bilo podobno elizejskim po- kljem. Tla so bila ravna in po- krita s čudnim, purpurno rde- čimi rastlinjem, ki je valovalo v slabotnem toku sem in tja, kakor pšenično polje v polet- nem vetru. Bilo je vse zelo le- po videti, ko sem ležal tam na pol nezavesten in sem se po- čutil slabše, med tem ko so mo- žje, ki so sedaj spoznali, da se je z mojnimi vrvmi nekaj zgo- dilo, vlekli in vlekli pa me ni- so mogli spraviti z mesta. Zde- lo se mi je lepo, da imam ta

Rojake prosimo, ko posljejo za naročnino, ako je vam le priročno, da se poslužujejo — UNITED STATES OSIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

pogled med umiranjem pred svojimi očmi. Umrl bi, moj o- svobodni duh bi se dvignil in stopil skozi to valujoče pur- purno polje v večnost. Bilo mi je zelo slabo, se mi zdi.

Kako dolgo sem tam ležal med tem ko so se tovariši trudi- dili brez uspeha, ne vem. Izgu- bil sem upanje na rošitev in si v bolečinah nisem žele druge- ga, nego da zaspim. Potem ni je bilo nenadno, kakor da sem že mrtev.

Pred menoj se je pojavila iz- niča velika, bela postava. Ime- la je roke in noge, težke in na- buhle kakor blazine. Imela je kupolasto glavo in belo oko. Zagrabil me je takšen strah, da so se mi prsti skrčili in, ne da bi bil to hotel, sprožil mo- tor kamere. Čudna brezoblič- na stvar je izginila, minuto po- zneje se je spet pojavila. Ne- nadno sem imel jasno zavest. Bil je japonski potapljač, ki je bil potegnil belo jadrovino nad svojo opravo, da bi hobotni- cant nutil manj ugodno povr- šino za napad. V rokah je imel navadne grablje. Čemu neki?

Dve polni minuti je tako stal, opazoval, kako se vrvi, ki so jih vlekli moji tovariši, na- penjajo in kako se poskušam dvigniti. Potem je spet izgi- nil. Nenadno me je obšla stra- na misel: Othaja, da bi me pustil tu v morski travi pogi- niti brez pomoči.

Šele sedaj sem prav spoznal svoj položaj. V opravo je do- hajalo nekaj več zraka. Z ob- upnim naporom mi je uspelo, da sem se na pol obrnil. Ne- posledno za mano je stal ja- ponski potapljač, z nožem v roki. Rezal je moje vrvi.

Začutil sem, da motor moje kamere spet teče, krčeviti pri- stisk mojih prstov ga je bil sprožil. Skušal sem se Japone- cu unakniti, a med tem je bil prerezal rešilno vrvi in me držal za odrezan konec. Sedaj sem poskušal dobiti svoj lastni nož v roke, pa roke so se mi zapletle v travo. Japonec si z nožem sekal pot skozi goščavo takoj bo pri meni in mi potis- nil nož v prsi. Klet sem in ja- kal istočasno in pri tem mi je bilo do smrti slabo. Nenadno sem začutil, da so se moje no- ge osvobodile, planil sem po- konci in se zelo ritensko umi- kal, da uidem svojemu moril- cu. Toda spodtaknil sem se in padel — in sedaj je bil nad menoj ter z nožem še vedno sekal travo. Baš ko bi mi bil mogel neovirano potisniti nož v telo, ga je vtaknil v nožni- co, zvezal konca rešilne vrvi in mi pomagal na noge.

Bil sem presenečen, zelo o- tramočen in zelo vesel, da mi ni mogel pogledati v obraz. Dal mi je znak, naj mu sledim in majhen ter ponižen sem stopal za njim iz dolinice do pur- purnih polj. Na drugi strani sem zagledal pet drugih potop- ljačev. Nekateri so grabili s svojimi grabljami, drugi so re- zali in nabirali rdečo zel. Sa- memu sebi sem se zdel idiot.

Potem se je vse pojasnilo in postali smo dobri prijatelji. Japonci so bili na morskem dnu v prava polja nasadili sargasa, in ko je ta lepa zele- njava dozorela, so jo spravljali na trg. Pošiljali so ga na Ja- ponske, kjer so ga prodajali po 420 dolarjev tona. Sargas je- do in iz njega izdelujejo sla- ščice, tkanine, zdravila in gum- be, poleg tega daje še druge stranske produkte kakor agar- agarjevo olje.

Ljudje, ki smo jih tam sre-

NACIJSKA PROPAGANDA PROTI AMERIŠKIM LETALCEM

(ONA) — Neizrečena nacijska propaganda se je začela proti ameriškim letalcem po celem Balkanu, odkar so osiše- ne države napadane iz zraka. Nacijska propaganda po radi- ju se obrača proti ameriškim letalcem na isti tuleče obtožujo- či način, ki je znak, da zavez- niški zračni napadi resno ško- dujejo ljudski morali.

Budimpeštanski radio poro- ča, da so ujeti Amerikanci "presenetljivo z dolgočasni in ravnodušni, ko so jim prvič po- vedali o borbi na življenje in smrt Madžarske proti Sovjet- ton in ko so jim povedali, da vsaka bomba pomaga komuni- stom, oni pa so le odgovorili, da so sovjeti njihovi zavezniški. Madžarski časnikarji so bili globoko pretreseni, ker so a- meriški letalci dejali, da jim je vseeno, če bombardirajo ci- tije v Italiji ali pa Madžarski. Budimpeštanski radio zaklju- čuje iz besedami, da so Ameri- kanci "hladnokrvno priznali, da so se nekoč učili v Šoli, da madžarski narod obstoja.

Budimpeštanski radio pred- stavlja Združene države kot evropskega sovražnika, ki po- šilja zamorske pilote za Veli- ko noč, da napadajo krščan-ko ljudstvo.

Ameri imenujejo Amerikan- ce mrcilce prve vrste, rekoč, da so ti postreljali s strojnica- mi žene in otroke pred neime- novano cerkvijo. Beograd od- meva obtožbe, ter grozi, da se bodo pritožili pri Mednarod- nem Rdečem križu.

Kampanja, ki je namerjena izrečno proti Amerikancem in ne Angležem, razlagajo v a- meriških krogih kot pokušus, ustvariti sovraštvo proti Zdru- ženim državam, ki ga do sedaj ni bilo, pa tudi kot protitež naraščajočemu obupu in pani- ki na Balkanu.

čali, so rabili devet let, da so svoje kulture razvili in to je pač dober razlog, da nas na ti- stem mestu niso pustili s kame- rami v globino. Vsak izmed teh mož je na dan lahko našel za 200 do 300 dolarjev sarga- sa in pridelek je bil neodvisen od letnega časa.

Pet let lahko nadaljujejo s takšnim delom, dokler jih zdra- vje ne prisili da se unaknejo. Teda med tem postanejo imo- vitvi ljudje.

Potapljač, ki me je bil rešil, k sreči ni mogel uganiti, kaj sem si bil mislil o njem. Dol- go me je bil opazoval in iskal poti, da me osvobodil, ne da bi se sam zapel v morsko travo. Zahvalil sem se mu z vso sr- čnostjo. Gloriji pa sem dal po- starem običaju meliški dolar za kar me je smela za mojo ne- umnost usekati.

Nerodno je bilo le to, da je to svojo pravico za pet dolar- jev prodala Carla. Toda stvar je tudi meni nekaj prinesla. Slike, ki sem jih bil nehotе zvrtil, so se sijajno obnesle. Kazale so, kako si Japonec skozi morsko travo seka pot do mene. Zdelo se je, kakor da me hoče naslednji trenutek upihnuti. Bili so med najbolj- šimi posnetki, ki sem jih bil napravil na morskem dnu.

20th CENTURY FOX FILM SKA DRUŽBA POROČA.

V zvezi s kino sliko "Pin Up Girl," je bila proizvajana tekma lepih deklet kot je bilo že v tem listu poročano in si- cer se je ista vršila pretečeni pondeljek 8. maja v poslopu Roxy gledališča. Zastopanih je bilo 35 različnih narodov, za Slovenijo, odnosno Jugoslavi- jo je nastopila Miss Jennie Patelli, iz Brooklyna, katera je prejela kot darilo za svoj na- stop na tej tekmi, \$25,00 v ob- liki vojnega bonda, kakor tudi ji je bila poslana brzozjavna čestitka. Med sodniki na tej tekmi so bili generalni konzuli kakor tudi zastopniki raznih držav, med temi je prisostvo- val tudi Mr. A. F. Svet, upra- vitelj Glasa Naroda.

RADIO PROGRAMI NA PO STAJI WABC IN WOR.

Prihodnji torek dne 16. ma- ja od 9:30 do 10. zvečer se bo proizvajal na postaji WABC pod pokroviteljstvom Cresta Blanca Carnival, krasni pev- ski in glazbeni program.

V sredo dne 17. maja ob 8:30 zvečer na postaji WOR pa bo vprizorjen lep program na ka- terem bo proizvajane različ- ne skladbe, kot na primer: "The Dance of the Red Flute" in arije iz znane opere "Car- men." Naj bo še omenjen, da v torek 16. maja na postaji WABC se bo med drugimi kla- sičnimi melodijami proizvajala v posebni točki Geo. Gersh- winova "Rhapsody in Blue."

Kdor bi hotel kaj pomagati naj se zglesi ali pa piše na naslov: Miss Mary Vidosi, 11 West 57th St. New York, N.Y. ali pa naj telefonira Plaza 3-7291.

Mary Vidosi, tajnica odbora za pomoč Jugoslaviji

Note za KLA VIR ali PIANO HARMONIKO

35 centov komad — 3 za \$1.—

- * Breves of Spring Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Spujaj Milka Moja
- * Orphan Walta
- * Dekle na vrtu
- * Oj, Marička, poglaja
- * Barčica
- * Mladi kapetane
- * Gremo na Stajersko
- * Stajers
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Židana marelja
- * Veseli bratel
- * Ohio Valley
- * Syleva Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta maia
- * Kudar boš ti vandrai del

ZVEZEK 10 SLO- VENSkih PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad

Moje dekle je še mlada Barbara polka

Naročite pri: Knjigarni Slovenic Publishing Co.

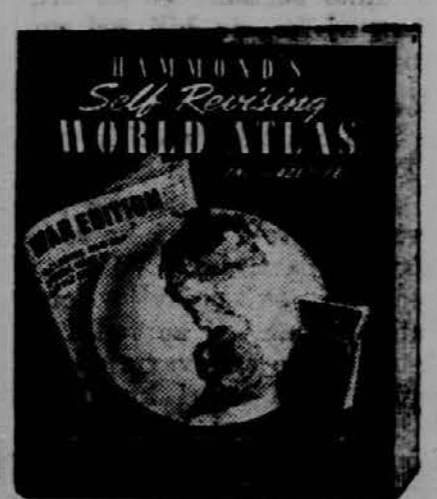
216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako pe- trebni, da morate slediti da- našnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Ne pozabite krvavečega na- roda v domovini! — Pošlji- te Vaš dar še danes Sloven- skemu Pomožnemu Idboru.

United Yugoslav Relief Fund potom časopisja naznanja, da potrebuje po celi Ameriki žensk, ki bi šivale obkeko za o- troke, pletle svetre, čepice, o- buvala, jopice itd.

Katera ima kaj prostega ča- sa v New Yorku in okolici, bi mogla delati v prostorih Re- liefa, 11 West 57th St., vsak dan od 2. do 5. popoldne v to- rek in sredo, pa od 7. do 10. zvečer.

Kdor bi hotel kaj pomagati naj se zglesi ali pa piše na naslov: Miss Mary Vidosi, 11 West 57th St. New York, N.Y. ali pa naj telefonira Plaza 3-7291.

Mary Vidosi, tajnica odbora za pomoč Jugoslaviji

so vključene skladbe slovenske pesmi: "AMERIŠKA" V PESMARICI

1. Podoknica — moški zbor z bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otokski zvon — mešani zbor
5. Pomladniska — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altanski odmevi — za moški in ženski zbor, z bariton samospevom
9. Kantata iz pesma 124 — moški zbor
10. Soči — za samospelje, mešani zbor in spremljevanjem glasovira
11. Psalm 29 — za samospelje, mešani zbor in spremljevanje glasovira ali orgel

CENA SAMO 50 centov KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zборе, katere je ugla- šil in v samozaložbi izdal MA- TEJ L. HOLMAR, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleve- land, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

SEDJAH LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da- je pisatelj svet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenici v Ameriko in pomagali postaviti najbolj na- predno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njih- vega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel uslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tite sreče milijonov... Či- tanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....

Št., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADJEREJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige: \$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Združeni narodi potre- bujejo ves odvišni ži- velj, ki ga je mogoče pri- delati v Ameriki. . . Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mo- goče letos obdelati VICTORY VRT

Prpravite se za to de- lo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM—KAR ŽELITE PRIDELATI: 10,000 člankov vam podrobno poja- sni vse o vrtinarstvu, o saditvi in sejanju, o gnojenju in okrobiti vrta. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE: nova metoda za uničevanje škodljivcev, gojenje dir- jih rastlin, nove sestavine cvetlic! — Abecedno kazalo vam pove takaj, kar želite. Prirejeno za vsako posebej v Združenih državah, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEY- MOUR, B. S. A., poznana ooba v vrtinarstvu, ki ga cenijo vrtinarški in- vedenci.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoštine prestavil J. L.

(33)

"Da, odklonila bi jo, ker jaz mu ne morem ničesar odpuščati. In da me tudi ni izgnal iz hiše, ki me je v njej rodila moja mati v moji nesreči, zapustila bi jo bila prostovoljno sama; jaz nikdar in nikoli več ne stopim v hišo Jacques Mellierovo!"

"Lucila, da bi vedeli, kako trpi nesrečnik; črv na njegovi vesti ga gloda noč in dan, mori ga!"

"Zasluzil je to, in vendar, Pierre, jaz tega ne pozabim, da je moj oče in razveselila bi se bila, čim izvem, da je zopet našel pokoj in mir v svoji duši!"

"Pri vsej svoji bogatiji ne bode več imel vesele urice!"

"Ravno tako, kakor jaz ne, Pierre. Povsod nosim s seboj prokletstvo, ki me obtežuje. O, sebe ne milujem, tožiti nečem! Naj je le žalostna, ali dopolniti se mora moja usoda. Smrt, ki bi me vendar rešila trpljenja, ta me straši, bojim se je; ne, da bi bilo tako dobro živeti, pač pa zato, ker nisem sama, Pierre, ker živeti moram — za njega!"

Rouvenat se zgane, ter jo osuplo pogleda. Ne da bi to opazila, nadaljuje z ogorčnim glasom:

"Da, sem sama, zapuščen, revna, potrta, potepana brez nade, pa tudi brez strahu: hotela bi iti tja dalje do kraja svojega močnega pota, narva bi bila in vdana; toda tako ni, strah me je zanj, mučim se zanj in strahoma se včasih povprašujem, kakšna mu bode usoda!"

"Lucila," zavpije Rouvenat, "o kom pa govorite?"

"Ah, vi še ne veste. — Govorim o svojem otroku, Pierre, o svojem sinu govorim!"

"Vi ste torej mati, Lucila," reče Rouvenat silne iznaden. "In potem se še obojčevate, da bi se vrnili domov!"

"Jaz sem vam že povedala vzrok."

"Kaj," nadaljuje Rouvenat kakor iz sebe. "Vi imate otroka, sina, in to nedožno bitje naj se utajuje, naj se zapušča, izroča revi, ko ima vendar pravico do premoženja?"

"Pierre, otrok Lucile podeduje po materi le nekaj — njegovo revščino!" — In zdajci milo zajoe.

"Ze Boga svetega!" vzklikne Rouvenat "tega ne bodem trpet! To ne sme biti, to bi bilo nepravilno grdo! No, zato sem pa jaz tukaj! In kar jaz hočem, to se mora zgoditi!"

"Vi ne opravite nič, gospod Pierre" je odgovorila Lucila.

"Kakor da bi vas poslušal v tem slučaju? Saj se tukaj ne tiče vas, nego vašega otroka! Kje je?"

Lucila stopi k postelji in nje zastore odgrne. "Tukaj je." Šum okoli njega prebudi otroka ter poslušajoč sede na svoji postelji. Rouvenat se mu veselo približa. Sreče mu drhti gledajočemu ta lep, srčni, polni, sveži, živ, prijazen otroški obrazek.

"Kako se imenuje?" povpraša.

"Dala sem mu ime njegovega očeta, — Leon!"

Rouvenat vzame otroka v svoje naročje ter ga obsipa s poljubi.

"Mama, kdo je ta gospod?" povpraša otrok naenkrat.

"Prijatelj," odgovori Lucila.

"Poljubljuje me, hudočen ni; zakaj pa vendar dela, da se ti jočeš, mama?"

"Motiš se, zlati moj Leon, jaz ne jokam!"

"O, ti srčkani otrok!" povzame Rouvenat poln začudenja in toneč se miline.

Mlada mati se med solzami smehlja.

Mlada mati se med solzami smehlja.

Ker se otrok hoče izvit: Rouvenatu, zato ga postavi le na majhno ovčjo kozo, ki je ležala pred posteljo na tleh.

V tem je sedla Lucila h konfinu, Rouvenat pa njej nasproti.

"In zdaj, draga gospodinja, — kajti jaz sem se zmerom vaš stari in zvesti sluga — povejte mi, kaj ste doživeli od tistega dne, ko ste zapustili bili senilonsko pristanišče?"

"To je kmalu povedano, Pierre. Nekaj časa sem okoli drvila brez cilja, brez namena. Bila sem kakor nora. Le tu pa tam sem se ustavila, da sem užila kaj mlega. Silna moja razdraženost mi je dajala moč, da sem prenašala vse to. Imela sem le neke dragocenosti svoje matere pri sebi in svojo mošnjo. Brez teh reči bi bila pač umrla gladu, ker bi ne bila imela poguma, beračiti. Nekega dne pa nisem mogla dalje; moji čevlji so bili raztrgani, moje noge otekale, krvave, moji udje kakor razbiti; bilo mi je umreti in tedaj se zgrudin: pri vrodu v neko malo vas. Dobri ljudje me najdejo ter odnesejo v hišo. Katera pota sem prehodila? Tega ne vem. Bila sem sredi gora, imenovanih Jura. Dobri ljudje, ki so me sprejeli, so mi dali posteljo, in jaz sem ostala pri njih ter delala sem zanje. Oni so bili ravno tako polni oziroma kakor gostoljubni ter me niso povpraševali po moji usodi. Tako sem jim lahko zakrivala, kdo sem, odkod sem. Povedala sem jim le, da se imenujem Lucila. Nekega dne sem slišala, ko je rekla žena možu: 'Ta je gotovo iz dobre hiše. Revo je najbrž zapeljal kak pustolovec, kakšnih je mnogo ki onesrečujejo deklice. Vzela si je svojo sramoto preveč k srcu in ušla svojim ljudem.' — Postala sem mati. Hotela sem svojega otroka hraniti sama. Moj denar je pošel in morala sem predati svoje dragocenosti."

"In zakaj mi niste niti besedice o vsem tem pisali?" povpraša Rouvenat. "Veste da nisem nikdar prevlekel svojega plačila in torej imam lepe novce prihranjene."

"O, uverjena sem, da bi mi bili pomagali — in tudi moj oče bi mi ne bil odrekal ničesar. Pa tega nisem hotela!"

"Sicer imate pravico zahtevati premoženje svoje matere."

"Ne, Pierre, ničesar ne zahtevam in si ne prisvajam nobene pravice. Čim revneša sem postajala, tem ponosnejša. Bog je nad nami vseni. Kar je postalo iz mene, to je bila njegova volja! Kaj boče se iz mene, to ve on. Prokletstvo mojega očeta me močno obtežuje. In zmerom me peče misel v srcu: Jaz sem prokleta!"

"Strašno!" zamrmra Rouvenat.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

KAKŠNA NAJ BO JUGOSLAVIJA?

Piše Matija Corel, Brooklyn, N. Y.

(Nadaljevanje.)

In tako tudi zadeva partizanov bo ostala v rokah lažnivcev tako dolgo, dokler vojska mine. V vojsko ima laž odprta vrata, kajti resničnih poročil ne dobimo. Zagonetka je, kje jih dobijo naši župniki. Pošta ne gre, povsod je cenzura in najbolj stroga je tam, od koder prihajajo poročila, iz Hitlerjeve okupacije. Zato bra tje, najbolj pametno je, molčati in ne odgovarjati vragu. Kajti vrag dela po načrtu, njegov namen je narediti zmšnjo in človeka razdražiti. Raztrese laž med nevedneže, da bi se kavsali in kadar opravi svoj posel, potem pa se skrije v ozadje in se reži svojemu dobro izdelanemu peklenskem načrtu.

Ali veste, koliko laži se je metalo čez ruske boljševice? Celih 25 let so bili same barabare in ubijalci, najnižja bitja v človeški družbi. In Rusi, kaj so delali? Molčali so in se niso pripravili za vrage. Ako so katerega zalotili in dobili v svoje roke, naredili so ž njimi kratek račun.

In naša ameriška zastava ješla skozi enake preizkušnje. Tudi očetje ameriške zastave so obsipali z lažmi. Kaj mislite, da so jih svečeniki pred 150 leti hvalili? Kaj še! Prekleli so jih in obsojali za brezvencne, ničvredna bitja! In tista zastava, ki danes ponosno vira, ki je bila zamišljena pod svobodomiselnim principom, je bila prekleta, prepovedana jo razobesiti v katoliškem svetišču. Ja, so rekli, krivoverska je, ta ne spada v cerkev pred Kristusa. In danes ponosno vira in maliki z vseh delov sveta radi pribеžijo pod njeno senco.

In partizanom bo zasijalo solnce — in v vrtu, ki ga gnijo z lažmi, bodo vzklile rože boginje Svobode! Brstje že poganja in iz vsake laži bo vzkliła nova roža. In takrat lažnivci več ne bodo lagali, niti vrag se ne bo režal svojim peklenskim načrtom. Ampak samo ječljali bodo.

In zakaj lažejo? Zakaj tako veliko protislovje? Ali se potegunjejo za kralja, ali se pa bojijo, da bodo partizani rekli: da naj papeževa zastava ostane za mejo! Naj bo eno, ali drugo, veste, čim večja je laž, tem večje špekulacije tičijo v ozadju. Ako lažejo za kralja, potem je komedija enostavna in se jo lahko pojasni. Kralji imajo svoje trme in te je treba zagovarjati, za katere se dobijo masne nagrade. In kdaj svečeniki zagovarjajo kralja ali cesarja, takrat ste si svesti da tisti vladar ni vreden nič.

Videli ste, kako so hvalili avstrijskega cesarja! Bil je že skoro bi rekel svetnik, — in kaj je bilo v njem? Nikdar ni smo vedeli nič o njegovi slabosti; vse se je tako umetno prikrivalo, da smo šele izvedeli potem, ko je Avstrija razpadla. O pustolovščinah, ki so se dogajale na cesarskem dvoru. In nikdar se ni protestiralo ali ugibalo, ali spada cesarska črno-rumena zastava v cerkev. Kaj še, cesarja samega so postavili v altar! To ste lahko zapazili, če ne drugje, vsaj ko ste bili pri vojaki.

Za jugoslovanskega Alexandra niso bili tako vneti in tudi za Petra II, niso bili tako vneti. Ljubezen do njega se jim je vzbudila šele tedaj, ko so se pojavili partizani. Včasih v zgodovini se pojavijo dobri kralji, ampak ti so redki in teh nikoli ne zagovarjajo svečeniki, kajti dobri kralji ali vladarji so strogi, disciplinirani in red mora vladati v njegovem kraljestvu. Zato niso pri ljubljani med izkoriščevalci,

katere so prizadeti na prvem mestu. Bil je ruski car Peter Veliki da mu ni bilo para, ampak pri vsem tem je bil obenem velik naprednjak! Vse, kar je videl po svetu modernega, si je prizadeval vpeljati v svoji državi. Prepotoval je Evropo in proučeval civilizacijo. In prav carju Petru Velikemu gre za sluga, da se je Rusija prerodila iz azijskega nazadnjaštva v zapadno civilizacijo. Pod njegovim vladarstvom je razširila tudi meje, ko so ji bili dani pogoji se razširiti v kolo-salno državo.

Pričakoval sem, ko je kralj Aleksander prevzel diktatorstvo, da bo tudi on nekaj sličnega ukrenil; pometal ven tiste lahkoživce in ustvaril moderni državni urad. Pa ni! Sicer ni bil tako slab, da bi ga obmetaval z blatom. Pravijo, da je bil narodnjak, ljubitelj civilizacije in petja, ter da je z zanimanjem poslušal Slovensko Matice, ko je zapela kako narodno pesem. Sploh ni bil sovražnik ne Slovencev niti Hrvatov. Jugoslovani je bil in rad sem ga imel, ampak samo dvakrat se mi je pa zameril.

Prvič, ko je prevzel diktatorstvo, si je najpoprej uveljavil postavo, da postane Jugoslavija dedna last Karadžor-dževićev. Sabija ni bila nikdar dedna last kraljev, ampak narodna država! Ravno tako črnogorski kralj ni bil despotski vladar, vsaj ga Črnogorci niti za kralja niso imenovali, ampak v splošnem so mu rekli "brate moj." In Srbi niti Črnogorci niso bili po naravi za aristokratsko vladno formo, ampak v njih je vladala svobodna duša demokracije. Aristokracija se je porodila šele v najnovejši dobi.

Drugič se mi je zameril, ko je naložil svoje premoženje v tujih bankah. Veste, kadar začnejo kralji in ministri prenašati svoje premoženje čez mejo, nastane v državi nezaupanje, domača valuta začne padati, kar pomeni, da se zbirajo viharji nad deželo. In na to začnejo vzdigati tudi ostali državljani prihranke iz bank. Tako je bilo v Jugoslaviji. V odilne osebe so spoznale nevarnost vojne, svoje premoženje so nalagali v tujih bankah, ostalim državljanom so pa vložje zaprli. Da bi odprl zaupanje in primanjkljaj, so pa na tukašnje državljane po Ameriki apelirali, naj nalagajo svoje dolarje v jugoslovanske banki.

Ampak pustimo Aleksandra. Pred nami je vprašanje, kaj narediti s edaj s Petrom II. Karadžor-dževići so bili nekoč srbski bojevnik. Borili so se ramo ob ramo s srbskimi junaki proti do kralja Alexandra in zato so srbskemu narodu v ponos in ponos bi bili lahko tudi slehernemu Sloven-

cu in Hrvat. Vsaj je bil kralj Peter I. čistokrvni Jugoslovani svak črnogorskega Nikite.

In kdo je bil Nikita? Pravijo, da ko so ga vprašali Avstrije, kaj bi naredil, ako bi Avstrija napovedala Črni gori vojno, pa se je odrezal: "Nas in Ru-sov je 160 milijonov. Za čnite vojsko, pa boste videli kaj bo! Rusi so nam podarili 10 milijonov patron, Avstrije imate pa 5 milijonov vajokov. Kadar Črnogorec pomeri, krogla devetkrat iz desetih zade-ne!" In kda bomo začeli pokati, pa boste videli, koliko bo Avstrijeev ostalo."

In ako bi šli po zgodovinskih dogodkih Karadžordževićev, ne bi jih mogli kar tako zavreči. Ampak pradedje so bili narodnjaki in junaki, mladi so se izpridili. Tista postavo, da postane 16 milijonov Jugoslovani dedna last kralja, je izven moderne dobe.

Kajti ne ve se, kakšni bodo principi, ki se bodo rodili in niti za današnjega kralja ne vemo, kaj bo se iz njega. Kralji se kaj radi spremenijo; izredijo se ali pokvarijo.

Mislil sem si da ga bom v tem poglavju zagovarjal, ker sem imel za njega prav dober načrt. Tako sem si mislil: Tri prince imamo. Eden naj bi se poročil z Srbkinjo, drugi z Hrvatice, tretji bi vzel za Slovenko. Predlog je bil dober, in ako bi se kaj takega zgodilo, to bi bil zgodovinski dogodek, resnična povest, kot smo jo čitali v bajki, da se je tu pa tam kralj poročil s preprosto državljanko. Mislil sem si, da se kaj takega zgodi, to bi bila morebiti sreča za jugoslovanski narod. Srbkinja, Slovenka in Hrvatice v kraljevi hiši! To bi bil ponos, ki bi morebiti prinesel blagoslov trojimen-skemu narodu.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

NAŠI ZASTOPNIKI

- California: San Francisco, Jacob Laushin*
- Colorado: Pueblo, Peter Cullig; Walsenburg, M. J. Bajuk*
- Indiana: Indianapolis, Fr. Markleb
- Illinois: Chicago, Joseph Bevič*; Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleve-ro in Illinois); Joliet, Jennie Bamblich; La Salle, J. Spelch; Mascoutah, Martin Dolenc; North Chicago in Waukegon, Math Waršek
- Michigan: Detroit, L. Plankar*
- Minnesota: Chisholm, J. Lukauleh; Ely, Jos. J. Pesel; John Teran, Ely, Minn.; Eveleth, Louis Goude; Gilbert, Louis Vesel
- Montana: Roundup, M. M. Pantan
- Nebraska: Omaha, P. Broderick
- New York: Goswada, Karl Strinša*; Little Falls, Frank Mast*; Worcester, Peter Rode*
- Ohio: Barberton, Frank Troha*; Cleveland, Anton Buhek, Charles Karlinger*, Jacob Resulc; Girard, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Knuše; Youngstown, Anton Kikelj
- Oregon: Oregon City, J. Kobla*
- Pennsylvania: Bessemer, John Jernikar; Conemaugh, J. Brezovec*; Coresdale in okolica, Jos. Paternel; Exiort, Louis Sujančič; Farrell, Jerry Okora; Forest City, Math Kanin*, Frank Blodnikar; Greensburg, Frank Novak; Homer City, Joseph Kertu; Imperial, Vence Palelec; Johnstown, John Polants*; Kravn, Ant. Tauželj; Luzerne, Frank Halloch; Midway, John Zus*; Pittsburgh in okolica, Philip Progan; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, Fr. Schifres*; West Newton, Joseph Jovan
- Wisconsin: Milwaukee, West Alia, Frank Skok*; Sheboygan, Anton Kolar
- Wyoming: Rock Springs, Louis Tanchar*; Diamondville, Joe Itlich (*Zastopniki, ki imajo poleg imena *, so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okrožju, kjer je kaj naših rotakov naseljenih.)

SONART REKORDI NOVE SLOVENSKE PLOŠČE

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M596—Wedding Polka (Ne bom se molila; Ti pa jest, pa šidna marela)
Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Pojo Rupnick sestra

M596—Jeep Polka (Mat' potico pečejo)
Marine — polka
575—Terezinka — polka
Na planinah—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M571—Na Marijance, polka
Kje so moje rožice
Marička peča—polka

Za tozadveni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.
463 W. 42nd ST., NEW YORK

Z I V I I Z V I R I

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pov-jav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače živali Spisal Danir Feigel	19 Študent naj bo Spisal Fr. S. Finžgar
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	22 Balade in romance Spisal A. Aškere
3 Andrej Ternovc Spisal Ivan Albreht	23 Zbrani spisi za mladino Spisal Engelbert Gangl
6 Preganjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spillman	24 Andersonove pripovedke za mladino Priredila Utva
8 Pravljice Zapisal H. Majar	14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Košutnik
10 Dedek je pravil Spisal Julij Slapšak	15 Suneški invalid Spisal Silvester Košutnik
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Pandurič	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrinec
13 Pariški zlatar Poslovenil Silvester K.	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli
18 Mladim srcem Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kaver Meško	26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

35 Praški Judek
Spillmannova povest — Prev-el Josip Vole

IGRE

28 Magda
(Igra) — Alojzij Remeč

29 Peterčkove poslednje sanje
(Igra) — Pavel Golin

30 Potopljeni zvon
(Igra) — Gerhart Hauptmann

31 Revizor
(Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32 Spodobni ljudje
(Igra) — L. Lipovec

33 Črne maske
(Igra) — L. Andrejev

34 Antingone
(Igra) Poslovenil C. Golar

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

36 Sveti Just
(Igra) — Spisal dr. F. Petronio

38 Tončkove sanje na Miklav-žev večer
(Igra) — J. Erbežnik in F. Roje

Podprite napad! — Kupuj-te bonde Vojnega posojila.

Ker je zaloza teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo ome-niti več zbirki, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

ZNIŽANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO

prilozna koračnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil s skladnikom, da rotaki lahko dobi skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.